

sige: „Løft dit Hoved, du raske Gut, om et Haab eller to blev brudt“.

Hermed tager jeg Ændringsforslaget tilbage.

Formanden: Ændringsforslaget vedrørende Udvalgets Indstilling under Nr. 11 er paa ny taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er Tilfældet, er det bortfaldet.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Anden Behandling af Forslag til Lov om Fæstegodssets Overgang til Selveje.

(Første Behandling findes i Tidenden Sp. 1700, Udvalgets Betænkning findes i Tillæg B. Sp. 805).

Udenfor Betænkningen var der ikke stillet Ændringsforslag.

Lovforslagets Paragraffer, de stillede Ændringsforslag samt Spørgsmaalet om Lovforslagets Overgang til tredje Behandling sattes til Forhandling under eet.

Ordføreren (Moesgaard-Kjeldsen): Da Lovforslaget om Fæstegodssets Overgang til Selveje var til første Behandling her i Tinget i Marts Maaned 1916, var der blandt Ordførerne stor Uenighed om, hvorledes man skulde forstaa Lovforslagets § 3, 2. Stykke. Der var Uenighed om, hvorvidt man ved at vedtage det forelagte Lovforslag vilde kunne forebygge, at enkelte Fæstegaarde blev overført til Selveje. Da der var stor Uenighed om dette Spørgsmaal, var det ret naturligt, at Udvalget, straks efter at det blev nedsat, rettede en Forespørgsel til Landbrugsministeriet for at faa klaret dette Punkt. Man afsendte en Skrivelse, hvorpaa der indløb et Svar, som findes i Bilag 3. Ifølge Oplysninger i dette Bilag ser Landbrugsministeren saaledes paa dette Forhold, at der findes tre Grupper af Godser her i Landet, paa hvilke man har bevaret Indtagelsesretten til Bøndergaardene. Disse tre Grupper af Godser har denne Ret i Henhold til Loven af 9. Marts 1872 § 5 og Loven af 19. Februar 1861 § 2. Det har imidlertid ikke nogen synderlig Betydning paa nærværende Tidspunkt, thi efter at der nu er gaaet godt to Aar, har de Godser, der er kommet ind under de 3 Grupper af Godser, solgt

det meste af deres Fæstegods, og nogle af dem har solgt det hele ved Udstykningsforeningernes Mellekomst. Disse Godser har solgt deres Fæstegods til Priser, der har været betydelig gunstigere for Køberne end de Vilkaar, man er i Stand til at skaffe til Veje ved Lov. Spørgsmaalet har altsaa ikke nogen synderlig Betydning i Øjeblikket, og derom er der Enighed i Udvalget.

Det andet Spørgsmaal, som blev rejst her ved Sagens anden Behandling, var Ønsket om at kunne inddrage nogle Fæste- og Lejehuse ved Overgangen til Selveje. Lovforslagets § 1, Punkt 2, siger, at „de i § 1 i Lov Nr. 87 af 23. Maj 1902 omhandlede til et Gods hørende Huse, for saa vidt de ikke er givne i Brug som Tjenestehuse“, henregnes til Fæstegods, og de vil altsaa ifølge Lovforslaget, som det er fremsat af Regeringen, komme ind under de Bestemmelser, der bliver truffet for Fæstegaardenes Vedkommende. Da det oplystes i Lovforslaget, at det var 2300 Huse, som saaledes kom med, medens vi her i Landet har 23,000 Huse, saa at det altsaa kun vilde være $\frac{1}{10}$, som man ved at vedtage Lovforslaget, som det er fremsat af Regeringen, vilde skaffe Betingelser for at overgaa til Selveje, var der en overvejende Stemning i Udvalget for at ændre Lovforslaget saaledes, at der blev Betingelser for, at en hel Del af de andre Huse kunde overgaa til Selveje. Der var i Udvalget Kendskab til Ministeriets Stilling til dette Punkt, idet det allerede ved første Behandling var udtalt, at man i Ministeriet nærede Betænkelse ved at tage andre Huse med end dem, der allerede er nævnte, de saakaldte Pligthuse efter Loven af 1902. Man maatte derfor søge, om man ved Samarbejde kunde skaffe saadanne Vilkaar til Veje, at der kunde blive forholdsvis Enighed om, hvorledes man skulde skaffe en Lov, som gjorde det muligt for det sidste Fæstegods her i Landet at overgaa til Selveje paa Vilkaar, som Fæsterne og Lejerne, hvis vi skulde have Lejehusene med, kunde være tjente med. I det Øjemed blev der nedsat et Underudvalg. Med Hensyn til Oplysninger vedrørende Fæstegodsset var det ikke vanskeligt at komme til Klarhed, thi den Kommission, som i det Øjemed var nedsat af Landbrugsministeriet i 1902, havde afgivet en Betænkning, som paa alle Maader opklarede dette Spørgsmaal, derimod var det vanskeligere at blive klar over, hvorledes man skulde forholde sig med Hensyn til Husene. Underudvalgets Opgave blev da